

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ при МОН УКРАЇНИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ при ХОВА
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ ХНПУ
імені Г. С. СКОВОРОДИ
КАРДІФФСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МЕТРОПОЛІТАН (Велика Британія)
ТЕЛАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ЯКОБА ГОГЕБАШВІЛІ (Грузія)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (Республіка
Польща)
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АДАМА МІЦКЕВИЧА В
ПОЗНАНІ (Республіка Польща)

НАУКА ТА ОСВІТА В ДОСЛІДЖЕННЯХ МОЛОДИХ УЧЕНИХ

Матеріали

IV Міжнародної науково-практичної
конференції для студентів, аспірантів, докторантів,
молодих учених

18 травня 2023 року

Харків 2023

УДК 001.891:37
НЗ4

Головний редактор:

Бойчук Ю. Д. – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Редакційна колегія:

Бережна С. В. – доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Башкір О. І. – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, голова ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Боярська-Хоменко А. В. – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри освітології та інноваційної педагогіки, заступник голови ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Коробкіна О. Г. – директор наукової бібліотеки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Скидан Я.А. – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія, заступник голови ради молодих учених ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Матей Ю.Ф. – здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти соціологічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна;

Чихаріна К.І. – здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри освітології та інноваційної педагогіки, викладачка кафедри східних мов ХНПУ імені Г. С. Сковороди

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 5 від 17 травня 2023 року)*

Наука та освіта в дослідженнях молодих учених [Електронне видання] : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. для студ., аспірантів, докторантів, молод. учених, Харків, 18 трав. 2023 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]. – Харків, 2023. – 244 с.

У збірнику відображено тези IV Міжнародної науково-практичної конференції для студентів, аспірантів, докторантів, молодих учених «Наука та освіта в дослідженнях молодих учених», що проходила на базі Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди з нагоди Дня науки. Він містить результати теоретичних та емпіричних досліджень молодих учених України в умовах сучасних викликів.

Матеріали стануть у пригоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, магістрам і студентам закладів вищої освіти, практикам у галузі освіти.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, 2023

СЛОВО В МОВОТВОРЧОСТІ СТЕПАН САПЕЛЯКА

Я.А. Скидан

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри
української мови

К.Ю. Голобородько

доктор філологічних наук, професор, декан українського мовно-
літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Харків, Україна

Наукова зацікавленість поетичною мовою виникла ще в працях О. Потебні, який розглядав мову художніх текстів, зокрема поезії, як спосіб пізнання і першим звернув увагу на двовимірність віршованого слова. Лінгвопоетичні дослідження і посилений інтерес до вивчення взаємодії мови, людини й культури й до сьогодні залишаються в активному полі зору українських лінгвістів, серед яких О. Селіванова, Т. Космеда, С. Єрмоленко, В. Калашник, Л. Ставицька, К. Голобородько та багато інших. За Гегелем, мова є витворенням думки, тобто мова репрезентує думки, відбиває людське мислення. Людина живе в постійній комунікації, послуговуючись словом. Словесне спілкування робить наше слово засобом донесення думок, тож його можна ідентифікувати як зброю. Зброю можна використовувати по-різному, так само і слово ми використовуємо з різною комінукативною метою.

Словом можна ранили чи навіть убити. Підтвердження цього можна знайти у фольклорі (*гостре словечко коле сердечко; слово не стріла, а глибше ранили*). Натомість словом можна і звеселити, і вилікувати (*ласкаве слово веселить цілий день; м'які слова і камінь крушать*). Подібні метафоричні образи відбивають зв'язок мислення і мови, а мова зі свого боку передає ці мисленеві образи й кодує їх через слово. Одне із поширених і давно відомих в українській літературі лексико-семантичних наповнень СЛОВО-ЗБРОЯ можна знайти, наприклад, у поезії Тараса Шевченка (*на сторожі коло їх поставлю слово*), Лесі Українки (*слово – моя ти єдина зброя*), Олександра Олеся (*О слово! Будь мечем моїм!*) та ін. Семантична сфера СЛОВО-ЗБРОЯ, МОВА-ЗБРОЯ з'являється і в мовомисленні українського поета-дисидента Степана Сапеляка: *Мово – звитяжний мій меч без пожальби. // Мово незламна і Святонагірна, // Ти всепророчиця, прапор і шабля...* [3, с. 313]; *Слово – звитяжний мій меч і Покрово...* [3, с. 314].

Слово як основна номінативна і когнітивна одиниця мови, що є засобом найменування й повідомлення про предмети, ознаки, процеси та їхні відношення [2, с. 316] завжди було важливим символом для слов'ян, назва яких споріднена з лексемою «слово». Слов'яни вірили в магічну силу слова, тож приділяли йому особливу увагу, уважали священним. Тому, зазнавши впливу візантійської богословської традиції, слово набувало сакрального значення не лише в Біблії, а й у творах усної народної творчості. С. Єрмоленко стверджує, що «мова становить невичерпне джерело пізнання життя народу, його історичної долі й особливостей світосприймання», і

підсумовує, апелюючи до Святого Письма: «Бо ж спочатку було Слово» [1, с. 425].

Сакральним постає слово і для С. Сапеляка, який звертається як до релігійних текстів, так і до фольклорних. Це виражається в таких смислових наповненнях, як СЛОВО-СВЯТЕ ПИСЬМО, СЛОВО-БОГ, СЛОВО-СВЯТИЙ ДУХ, СЛОВО-ІКОНА, становлячи семантичну сферу СЛОВО-САКРАЛЬНІСТЬ: *...причастившись Словом...* [3, с. 6]; *причаститися від слова Поета...* [3, с. 14]; *А «одесную» було Його Слово, що відлунувало в мені. І я не оминав...* [3, с. 15]; *Святеє слово. Ноїв мій ковчег...* [3, с. 81]; *СЛОВО ж – це моя молитва...* [3, с. 346].

Через персоніфікацію слово в мовотворчості С. Сапеляка олюднюється й ототожнюється з образом Ісуса Христа: *СЛОВО МЕНІ ЯВИЛОСЯ...* [3, с. 70]; *Слово, хрещене зі шпилью Говерлі...* [3, с. 313]; *Бачу цвяховані катом долоні, // Слово моє, моя мово, мій Покуть...* [3, с. 313]; *Слово, хлібино моя. Мій ти Покуть... // Слово розіп'яте...* [3, с. 314]; *...і сотворилося // СЛОВО // українське...* [3, с. 315].

Підсумовуючи вище сказане, можна зробити висновок, що лексема СЛОВО в мовотворчості Степана Сапеляка підноситься до рівня концепту й оприявнюється в художньо-семантичних наповненнях СЛОВО-ЗБРОЯ, СЛОВО-САКРАЛЬНІСТЬ. Мовне вираження концепту СЛОВО в поетичних текстах досліджуваного автора відбувається переважно за допомогою персоніфікації.

Список використаних джерел

1. Єрмоленко С. Я. Мова і українознавчий світогляд : монографія. К. : НДІУ, 2007. 444 с.
2. Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики : поняття і терміни. Т. 3. Донецьк : ДонНУ, 2012. 426 с.
3. Сапеляк С. І каміння те стало хлібами...: у 3 т. Харків : Майдан, 2001. Т. 1: Поезії. 336 с.

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ТЕРМІНОЛОГІЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА: СТРУКТУРНИЙ АСПЕКТ

М.П. Учаєв

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету
мехатроніки та інжинірингу

Є.С. Ємельянова

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри мовної підготовки

Державний біотехнологічний університет

Харків, Україна

Актуальність вивчення особливостей сучасної української сільськогосподарської термінології зумовлюють самі реалії сучасного світу: Україна була і залишається помітним гравцем на світовому аграрному ринку; значна частка населення країни задіяна у цьому секторі економіки; престиж української мови зростає у всьому світі; безпосередні контакти української

Станкевич С.В. Наукові школи кафедри зоології та ентомології ХНАУ ім. В. В. Докучаєва і їх значення у становленні сучасних агроекологічних поглядів	129
Секція 4. Математичні студії	131
Лисогор Т.О., Штонда О.Г. Математична індукція як інструмент вивчення квантової механіки	132
Худас А.К., Штонда О.Г. Застосування подвійних інтегралів до задач геометрії	132
Секція 5. Психологія кар'єрного успіху молодого науковця	134
Горлачук А.А., Волинець Н.В. Самодостатність, як риса здорової самооцінки жінки дорослого віку та її вплив на взаємини з чоловіками	136
Єна А.С. Етико-психологічні особливості педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти	136
Краснокутська А.В., Рубан А.А., Давидова М.О. Психологічні особливості кар'єрного успіху особистості	138
Секція 6. Актуальні питання сучасної філологічної науки	139
Бабенко О.А., Руденко С.М. Термін «банк»: етимологія та семантика	141
Бортун К.О. Сутнісні вияви експресії в архітектоніці конотації	141
Bourtal Y., Zhownir M. Iconic Ukrainian Wartime Stamp within the Context of Multimodality	142
Давидченко І.Д. Лінгвокультурологічні проблеми перекладу іншомовних текстів	144
Краснопольська Н.Л. Вплив англійської мови на формування мовлення українських ЗМІ	145
Максимова О.Р., Коваленко О.М. Вплив словникової роботи на сприйняття старшими дошкільниками змісту художніх творів	146
Місостов Т.Є., Князь Г.О. Графічний роман як нова форма художньої літератури	148
Немога А.О., Руденко С.М. Лексичні помилки в розмовному стилі мовлення	149
Проскурін І.А. «Слухати мертвих, думати про живих...»: «З долини забуття (1901-1928)» М. Ф. Чернявського (репрезентації танатологічної парадигми)	151
Скидан М.С., Голобородько К.Ю. Про розмежування понять художнього тексту та художнього дискурсу	152
Скидан Я.А., Голобородько К.Ю. Слово в мовотворчості Степан Сапеляка	154
Учаєв М.П., Ємельянова Є.С. Сучасна українська термінологія сільського господарства: структурний аспект	156
Цигвінцева Ю.О. Відкриті мережеві ресурси з української мови як інструменти лінгводидактики	157
Юріна К.О., Коваленко О.М. Розвиток зв'язного мовлення старших дошкільників засобами наочності	159
Секція 7. Інформаційні технології та інформаційна підтримка наукової діяльності	160
Водяницький І.О., Дереза О.О. Інформаційна підтримка науковців у вищих навчальних закладах	162
Дробяз М.О., Коляденко Ю.Ю. Інформаційні технології для підвищення доступності наукових даних	163
Клеба А.І. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в науці	165
Клопова В.О., Сватъєв А.В. Етапи побудови IoT моделі моніторингу тренувального процесу спортсменів	166
Майба М.А., Митцева О.С. Використання штучного інтелекту для покращення наукової продуктивності	168